

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ"
для студентів напряму підготовки
6.030508 "Фінанси і кредит"
денної форми навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014

Затверджено на засіданні кафедри фінансів.
Протокол № 2 від 11.09.2013 р.

Укладач Журавльова І. В.

P58 Робоча програма навчальної дисципліни "Основи наукових досліджень" для студентів напряму підготовки 6.030508 "Фінанси і кредит" денної форми навчання / укл. І. В. Журавльова. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 42 с. (Укр. мов.)

Подано тематичний план навчальної дисципліни за модулями та темами, плани лекцій, практичних і лабораторних занять, наведено питання для самостійного опрацювання, контрольні завдання та критерії оцінювання знань студентів.

Рекомендовано для студентів напряму підготовки 6.030508 "Фінанси і кредит".

Вступ

Навчальна дисципліна "Основи наукових досліджень" належить до циклу варіативних дисциплін напряму підготовки "Фінанси і кредит".

Вивчення дисципліни "Основи наукових досліджень" ґрунтується на знаннях та навичках інших дисциплін із циклів гуманітарної, природничо-наукової та загальноекономічної, професійної підготовки: філософії, інформатики, фінансової математики, економіко-математичних методів та моделей, фінансів, грошей та кредиту, менеджменту, мікро- та макроекономіки, економіки підприємства, банківської, податкової та бюджетної систем, фінансового ринку, володіти методичним інструментарієм аналізу фінансової діяльності підприємства, застосування інформаційних технологій.

Дана дисципліна є підґрунтям для проведення науково-дослідної практики, написання випускної атестаційної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр".

Метою навчальної дисципліни є надання майбутнім фахівцям знання необхідних теоретичних основ, методичних рекомендацій, практичних навичок, механізму управління науковими дослідженнями, необхідних для вільного володіння практикою проведення наукових досліджень, прийняття оптимальних рішень щодо учбово-дослідної роботи.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних та лабораторних.

Також досить велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів та виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.

Структура програми навчальної дисципліни наведена в табл. 1.

Таблиця 1

Структура навчальної дисципліни

Характеристика дисципліни: підготовка бакалаврів	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
1	2	3
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3: у тому числі:	Шифр та назва галузі знань: 0305 "Економіка і	Варіативна. Рік підготовки – 4, семестр – 7

змістовних модулів – 2; самостійна робота	підприємство"	
--	---------------	--

Закінчення табл. 1

1	2	3
Кількість годин: усього – 108 год : за змістовними модулями: модуль 1 – 48 год., модуль 2 – 60 год.	Шифр та назва напряму підготовки: 6.030508 "Фінанси і кредит"	Лекції: 18 год., Практичні: 34 год., Лабораторні: 16 год., Самостійна робота: 40 год., ПМК
Кількість тижнів викладання навчальної дисципліни – 17. Кількість годин на тиждень – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Вид контролю: ПМК

1. Кваліфікаційні вимоги до студентів

Професія фінансиста як спеціаліста в галузі фінансової діяльності суб'єкта господарювання стає все більш популярною та затребуваною серед керівників українських підприємств. Незважаючи на те, що основи наукових досліджень входять до циклу варіативних дисциплін професійної підготовки бакалаврів з фінансів і кредиту, ця дисципліна виступає одним з перспективних напрямків фінансової науки, який вдало поєднує як теорію у галузі фінансів, так і емпіричну спрямованість, уміння приймати обґрунтовані рішення перспективного характеру. Тому викладання даної дисципліни потребує використання найбільш сучасних та перспективних методів та інструментів навчання.

Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті визначила, що головною метою української системи освіти є створення умов для розвитку і самореалізації кожної особистості, забезпечення високої якості освіти випускникам вищої школи. У відповідності до Національної рамки кваліфікацій підготовка фахівців у будь-якій сфері повинна здійснюватися на новій концептуальній основі в рамках компетентнісного підходу. Вирішення цієї проблеми передбачає детальне обґрунтування змісту та використовуваних сучасних методів навчально-виховного процесу.

Відповідно до Національного освітнього глосарію компетентність – це динамічна комбінація знань, розуміння, умінь, цінностей, інших особистих якостей, що описують результати навчання за освітньою/навчальною програмою. Компетентності покладені в основу кваліфікації випускника. Компетентність (компетентності) як набуті реалізаційні здатності особи до ефективної діяльності не слід плутати з компетенцією (компетенціями) як наданими особі повноваженнями. Вони

визначаються освітньо-кваліфікаційною характеристикою, мають чіткі критерії оцінювання. Компетентності, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни "Основи наукових досліджень", наведені в табл. 2 – 4.

Таблиця 2

Перелік компетентностей, які повинні бути сформовані у бакалаврів за навчальною дисципліною

Назва теми	Компетентності, які формуються в рамках теми
Змістовний модуль 1. Загальні відомості про науку та наукові дослідження	
Тема 1. Становлення і розвиток науки як системи знань	Здатність розуміти природу науки як системи знань. Здатність орієнтуватися в перспективах розвитку фінансової науки. Здатність до самовиховання рис творчої особистості науковця. Здатність творчо мислити
Тема 2. Методика наукової роботи	Здатність використовувати методичний апарат наукової роботи. Здатність удосконалювати понятійний апарат фінансової науки. Здатність застосовувати логічні закони і правила наукового дослідження. Здатність застосовувати сучасні методи досліджень
Тема 3. Формування напрямів наукових досліджень	Здатність виконувати пошук, накопичення та оброблення науково-технічної інформації з використанням систем новітніх інформаційних технологій, ПК та Інтернет. Здатність обґрунтувати тему науково-дослідної роботи. Здатність обрати тему і скласти план навчально-дослідної роботи Здатність побудувати наукову гіпотезу і модель
Змістовний модуль 2. Організація науково-дослідної роботи студентів	
Тема 4. Організація науково-дослідної роботи студентів	Володіти методиками і вміти використовувати аналітичні навички. Здатність розробляти алгоритм побудови наукового дослідження, грамотно формулювати його етапи
	Використовувати методичний апарат наукової роботи. Здатність підбирати конкретні засоби та інструменти для організації досліджень щодо фінансової діяльності суб'єктів підприємництва. Здатність організовувати пошук джерельної бази наукового дослідження. Здатність виконувати пошук, накопичення та оброблення науково-технічної інформації з використанням систем новітніх інформаційних технологій, ПК та Інтернет. Використовувати інструментарій аналізу джерел інформації. Здатність оцінити ефективність та інші результати наукових досліджень
Тема 5. Результати наукових досліджень студентів	Здатність здійснювати науковий аналіз досліджуваних матеріалів, оформляти результати наукового пошуку відповідно до чинних норм, а також у формі вступу до магістерської роботи. Застосувати логічні закони і правила наукового дослідження, сучасні методи досліджень в навчально-дослідній роботі Здатність проводити науково-навчальні дослідження щодо різноманітних аспектів у галузі фінансів. Здатність складати анотацію до статті за темою дослідження,

	реферативний огляд наукових матеріалів Здатність самостійно готувати реферат, статтю, тези доповіді. Здатність оприлюднити результати наукових досліджень у формі доповіді, статті. Володіти основами наукового стилю українською та іноземними мовами
--	---

Професійні компетентності та відповідні їм вміння, якими мають володіти випускники напряму підготовки "Фінанси і кредит" освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" після вивчення навчальної дисципліни

Клас професійних завдань	Компетентності фахівців	Вміння фахівців освітньо-професійного рівня "бакалавр"
1	2	3
1. Планові	Володіння методами та навичками планування та прогнозування наукової діяльності в галузі фінансів	Вміння обрати тему навчально-дослідної роботи в фінансовій сфері
		Складання плану учбово-дослідної теми
		Побудувати наукову гіпотезу. Розрахунок прогнозних фінансових показників
	Здатність планувати та прогнозувати наукову діяльність у галузі фінансів	Вміння планувати та прогнозувати фінансові показники
		Вміння планувати наукову діяльність та прогнозувати результати наукових досліджень
	Здатність застосовувати методичний інструментарій прогнозування в галузі фінансів	Вміння визначати майбутню, теперішню вартість інвестованих в наукові дослідження грошей з урахуванням фактора інфляції.
Вміння використовувати методичний інструментарій прогнозування в наукових дослідженнях фінансової сфери		
2. Організаційні	Здатність приймати рішення щодо доцільності та ефективності наукових досліджень	Використовувати інструментарій та проводити аналіз доцільності капітальних вкладень
		Розрахунок показників оцінки інвестиційних проектів
		Вибір джерел фінансування та альтернативних проектів
		Вміння формувати оптимальну структуру джерел фінансування наукових досліджень
	Здатність організувати пошук джерельної бази наукового дослідження	Здатність виконувати пошук, накопичення та оброблення науково-технічної інформації з використанням систем новітніх інформаційних технологій, ПК та Інтернет
Використовувати інструментарій аналізу джерел інформації		

Закінчення табл. 3

1	2	3		
∞	Здатність застосовувати технологію дослідницької роботи	Здатність удосконалювати понятійний апарат фінансової науки Здатність обґрунтувати тему науково-дослідної роботи Здатність використовувати методичний апарат наукової роботи Здатність застосовувати сучасні методи досліджень Здатність побудувати наукову гіпотезу і модель Здатність застосовувати логічні закони і правила наукового дослідження		
	Здатність оприлюднити результати наукового дослідження	Здатність самостійно готувати реферат, статтю, тези доповіді Здатність складати анотацію до статті за темою дослідження, реферативний огляд наукових матеріалів Здатність робити доклад та успішно захистити результати наукового дослідження		
	3. Аналітично-інформаційні	Здатність визначати інформацію, необхідну для наукових досліджень	Вміння формувати інформаційну базу для функціонування системи досліджень з фінансового менеджменту та обирати, вилучати та отримувати з неї інформацію для прийняття управлінських рішень	
		Здатність аналізувати фінансову звітність підприємства в процесі наукових досліджень	Вміння формувати, читати та використовувати фінансову звітність підприємства для виконання аналітичних процедур Розрахунок показників оцінки фінансового стану підприємства за даними його фінансових звітів Проведення комплексного фінансового аналізу	
		Здатність аналізувати результати наукових досліджень у галузі фінансів	Вміння проводити порівняння, вимір показників наукових досліджень	
			Вміння робити аналіз досліджень та формулювати висновки і пропозиції	
Оцінити ефективність та інші результати наукових досліджень				

**Когнітивні та особисті компетентності та відповідні їм вміння, якими мають володіти випускники
напряму підготовки "Фінанси і кредит" освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" після вивчення
навчальної дисципліни "Основи наукових досліджень"**

Компетентності фахівця	Вміння фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр"
1. Здатність збирати, обробляти, систематизувати та узагальнювати інформацію щодо дослідження фінансової сфери	1.1. Знати джерела отримання необхідної інформації тля дослідження та вміти ними користуватися. 1.2. Перевіряти на коректність отриману інформацію для дослідження. 1.3. Використовувати фінансову звітність підприємства як інформаційне забезпечення наукових досліджень. 1.4. Формувати інформаційне забезпечення щодо стану зовнішнього середовища та його прогнозування. 1.5. Вміти використовувати комп'ютерні технології з метою пошуку та обробки необхідної інформації
2. Здатність використовувати та удосконалювати методичний інструментарій дослідження фінансової сфери, вивчати та впроваджувати передові фінансові технології, проводити наукові дослідження з визначених напрямків фінансового менеджменту	2.1. Оперувати понятійним апаратом та використовувати фундаментальні принципи та методики для досліджень в фінансовій сфері. 2.2. Виокремлювати наукові проблеми у сфері фінансового менеджменту. 2.3. Проводити критичний аналіз існуючих точок зору та досліджень фінансової проблематики. 2.4. Формулювати власну точку зору на розв'язання фінансових проблем. 2.5. Відстежувати, вивчати та використовувати передовий досвід у сфері фінансового менеджменту. 2.6. Проводити індивідуальні дослідження з обраного напрямку фінансового менеджменту. 2.7. Презентувати результати наукових досліджень на конференціях, засіданнях наукових секцій, гуртків, під час круглих столів
3. Здатність усвідомлювати себе як частку соціального колективу та суспільства	3.1. Мати комунікативні здібності, уміти працювати в команді та брати участь у спільному прийнятті рішень, брати на себе відповідальність , адаптуватися до змін. 3.2. Вміти регулювати конфлікти, знаходити компромісні рішення в процесі спільної діяльності. 3.3. Мати взаємоповагу, здатність співіснувати з людьми інших культур, мов та релігій. 3.4. Мати повагу до цінностей демократичного суспільства

Національна рамка кваліфікацій, якій мають відповідати випускники напряму підготовки "Фінанси і кредит" освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" після вивчення навчальної дисципліни "Основи наукових досліджень"

Знання	Уміння	Комунікація	Автономність і відповідальність
1	2	3	4
<p>Основи наукознавства, основні закони науки, історію, закономірності і тенденції розвитку науки та її структуру, сучасний зміст і функції науки, класифікацію наук; основи державно-правового регулювання наукової діяльності; базовий понятійно-категоріальний апарат наукознавства; методичні основи наукового пізнання й творчості; загальні питання методології дослідження; методику наукових досліджень конкретної проблеми; методи теоретичних і емпіричних досліджень</p>	<p>Використовувати методичний апарат наукової роботи; обирати конкретні засоби та інструменти для організації досліджень щодо фінансової діяльності підприємства; організувати пошук джерельної бази наукового дослідження, виконувати пошук, накопичення та оброблення науково-економічної інформації з використанням систем новітніх інформаційних технологій, ПК та Інтернет; використовувати інструментарій аналізу джерел інформації; здійснювати науковий аналіз досліджуваних матеріалів,</p>	<p>Донесення до фахівців і нефахівців інформації, проблем, рішень та власного досвіду з методики організації та планування науково-дослідної роботи в галузі фінансів. Здатність до визначення основних складових інформаційного забезпечення наукової діяльності в галузі фінансів. Здатність до оприлюднення результатів наукового дослідження</p>	<p>Управління комплексними діями з пошуку джерельної бази наукового дослідження, накопичення та оброблення науково-економічної інформації з використанням систем новітніх інформаційних технологій, ПК та Інтернет. Відповідальність за прийняття рішень з оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності</p>

Закінчення табл. 3

1	2	3	4
<p>експериментальні методи оптимізації; основи організації науково-дослідної роботи; загальні схеми проведення наукових досліджень; методи добору фактичних матеріалів і вивчення літературних джерел технологію науково-дослідної роботи; основні різновиди узагальнення результатів наукових досліджень – наукових праць – та їх особливості; принципи планування наукових досліджень; інструменти аналізу інформації; правила оформлення науково-дослідної роботи; етапи науково-дослідної роботи</p>	<p>оформляти результати наукового пошуку відповідно до чинних норм, а також у формі вступу до бакалаврської роботи; застосувати логічні закони і правила наукового дослідження; застосовувати сучасні методи досліджень; складати анотацію до статті за темою дослідження, реферативний огляд наукових матеріалів; самостійно готувати реферат, статтю, тези доповіді; робити доклад та успішно захистити результати наукового дослідження; проводити науково-навчальні дослідження щодо різноманітних аспектів в галузі фінансів; планувати наукову діяльність в галузі фінансів; творчо мислити</p>		<p>Визначення особливостей організації науково-дослідної роботи в фінансовій сфері</p>

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тематичний план навчальної дисципліни складається з двох модулів. Кожний модуль об'єднує у собі декілька тем, що логічно пов'язані між собою.

Навчальний процес здійснюється у таких формах:

лекції;

лабораторні та практичні заняття;

самостійна робота студентів;

ПМК.

У табл. 5 наведено тематичний план та подано структуру залікового кредиту навчальної дисципліни.

Таблиця 5

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

№ п/п	Назви теми	Кількість годин, відведених на:			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійну роботу
1	2	3	4	5	6
Змістовний модуль 1. Загальні відомості про науку та наукові дослідження					
1	Тема 1. Становлення і розвиток науки як системи знань	2	4	2	4
2	Тема 2. Методика наукової роботи	4	8	4	8
3	Тема 3. Формування напрямів наукових досліджень	2	4	2	4
Змістовний модуль 2. Організація науково-дослідної роботи студентів					
4	Тема 4. Організація науково-дослідної роботи студентів	2	4	2	4
5	Тема 5. Результати наукових досліджень студентів	8	14	6	20
	ПМК				
	Разом годин	18	34	16	40

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Змістовний модуль 1. Загальні відомості про науку та наукові дослідження

Тема 1. Становлення і розвиток науки як системи знань

Сутність науки і наукової діяльності. Розвиток науки та її структура. Наукознавство. Основні завдання науки. Функції науки.

Специфіка наукової діяльності. Поняття і особливості наукового пізнання. Суб'єкт і об'єкт наукового пізнання. Взаємозв'язок науки і практики.

Наукове дослідження як форма розвитку науки. Загальна схема наукових досліджень. Категоріально-понятійний апарат наукового дослідження.

Організаційно-правові засади науково-дослідної роботи. Особливості державного регулювання та управління у сфері наукової діяльності в Україні. Суб'єкти наукової і науково-технічної діяльності, їх правовий статус, форми і методи державного регулювання та управління у науковій і науково-технічній діяльності. Форми і методи впровадження і використання результатів досліджень. Правове забезпечення наукової діяльності. Структура і організація наукових досліджень в наукових та навчальних установах в Україні, планування і координація наукових досліджень. Роль наукових кадрів. Система підготовки наукових кадрів і їх атестація.

Тема 2. Методика наукової роботи

Ієрархія побудови науки як системи знань. Поняття знання та його функції. Економіка знань. Наукові знання і закони науки.

Теоретичні (методичні) основи науки. Понятійний апарат науки. Науково-методичний апарат. Елементи науково-методичного апарату. Теоретичні дані науки. Логічні прийоми.

Емпіричні основи науки. Факти. Емпіричні гіпотези.

Методи наукових досліджень. Взаємозв'язок предмета і методу наукового дослідження. Класифікація методів наукових досліджень і їх

поділ на загальні, загальнонаукові та спеціальні, часткові і спеціальні, теоретичні і емпіричні. Загальні (філософські) методи. Методи теоретичного рівня досліджень. Вимоги до нових теорій. Методи емпіричного рівня досліджень. Метод, методика. Наукова гіпотеза: види, функції, етапи. Основні правила висування та перевірки гіпотези.

Класифікація наукових досліджень на фундаментальні і прикладні, теоретичні і експериментальні.

Тема 3. Формування напрямів наукових досліджень.

Поняття наукового дослідження. Загальна характеристика процесів наукового дослідження. Етапи наукового дослідження та їх характеристика.

Вибір теми дослідження. Формулювання проблеми, мети та завдань наукового дослідження.

Формулювання наукової гіпотези. Гіпотеза як форма розвитку знань. Стадії процесу розвитку гіпотез. Визначення методики та робочого плану дослідження.

Облік, оформлення, систематизація та класифікація відібраного матеріалу.

Технологія роботи з науковою літературою. Інформаційний пошук в наукових дослідженнях. Наукова інформація та її організація. Найважливіші джерела інформації в галузі комп'ютерних наук. Реферативна інформація. Експрес-інформація. Патентна інформація. Патентний пошук.

Методика роботи з науковою літературою. Державна система науково-технічної інформації в Україні. Стандартні операції професійного виконання інформаційно-пошукової роботи: визначення предмета пошуку інформації (ключових слів, "лідерів" в галузі комп'ютерних наук, що цікавлять і тощо); складання карти пошуку інформації; визначення глибини пошуку інформації; вибір джерел інформації; проведення пошуку інформації; організації відбору й зберігання інформації.

Система джерел наукової інформації: бібліотечні фонди, архівні фонди. Організація роботи з науковими джерелами. Відбір джерельної бази дослідження. Бібліографічний пошук у каталогах і картотеках: систематичний каталог, алфавітно-предметний покажчик, алфавітний

каталог, предметний каталог. Робота з періодичними виданнями. Складання власної картотеки наукових джерел.

Робота з друкованими та Інтернет-джерелами. Вивчення змісту і структури джерел, визначення і відбір інформації. Форми та види запису: конспект, тези, план, цитування, термінологічний словник. Основні правила посилання і цитування.

Складання бібліографії. Опрацювання літературних джерел.

Змістовний модуль 2. Організація науково-дослідної роботи студентів

Тема 4. Організація науково-дослідної роботи студентів

Поняття наукової діяльності, її види. Форми організації науково-дослідної діяльності. Основні форми наукової діяльності студентів в економічному університеті. Форми фінансування науково-дослідної діяльності. Гранти.

Сутність наукового дослідження як форми існування та розвитку науки. Класифікація наукових досліджень. Сутність сучасного економічного дослідження.

Структура процесу наукових досліджень. Вибір теми дослідження. Ціль дослідження й критерій її вибору. Постановка наукової проблеми. Формулювання завдань дослідження.

Формулювання актуальності дослідження. Вибір об'єкту, предмету і методів проведення дослідження.

Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Бібліографічна інформація. Пошукові системи Інтернету. Національна система науково-технічної інформації України.

Організація роботи з емпіричними та науково-теоретичними даними. Пошук джерельної бази дослідження. Аналіз наукової й патентної літератури за проблемою. Вивчення літературних джерел і складання огляду за проблемою. Конкретизація завдань дослідження.

Фактичний матеріал і його збір для дослідження. Експеримент як частина наукового дослідження. Дослідницький експеримент. Класифікація експериментів. Основні етапи постановки й проведення експерименту.

Теорія планування експерименту. Обробка результатів експериментів.

Моделювання як спосіб пізнання. Види моделей. Стадії моделювання. Засоби моделювання. Види моделювання.

Опис процесу дослідження. Формулювання висновків, оцінка й обговорення результатів.

Ефективність науково-дослідних робіт: критерії та проблеми оцінки.

Впровадження та використання результатів наукових досліджень. Форми і методи впровадження і використання результатів досліджень. Державна реєстрація і облік відкритих науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт і дисертацій. Звітність про виконання НДР.

Тема 5. Результати наукових досліджень за участю студентів

Результати наукового дослідження: види та вимоги.

Наукові результати фундаментальних досліджень. Науково-прикладні результати розробок. Ефективність наукових досліджень та розробок.

Наукові видання: реферат, тези, наукова стаття, науковий звіт. Структура звіту про НДР. Загальні вимоги й правила оформлення звіту про науково-дослідну роботу. Депонування рукописних робіт. Дисертація як спеціальна форма наукового звіту. Монографія. Правила оформлення наукових праць.

Жанри навчальних видань: навчальна програма, підручник, навчальний посібник. Положення про порядок присвоєння навчальним виданням грифа Міністерства освіти й науки України. Вимоги до навчальних і наукових видань. Оформлення, поширення й оцінка результатів дослідження.

Результати наукових досліджень та їх оприлюднення. Виклад результатів дослідження. Форми наукових праць: тези доповідей, наукові статті, звіту, монографії, дисертації. Загальні вимоги щодо написання наукового твору. Етапи підготовки наукового твору: визначення структури і складання плану, відбір джерельної бази, викладення змісту, редагування. Структура наукового твору: зміст, заголовок, анотація, передмова (вступ), основний текст, післямова (висновки), список використаних джерел, додатки та їх зміст. Особливості написання наукових статей

Підготовка публікацій, рефератів, доповідей

Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Методика підготовки та оформлення публікації. Типові помилки при підготовці публікацій і доповідей.

Підготовка доповіді, реферату. Роль семінарів, симпозіумів, наукових конференцій у перебігу проведення досліджень. Участь у семінарах і конференціях. Правила подачі заявок і матеріалів на конференції. Захист результатів дослідження.

Кваліфікаційна робота бакалавра як учбово-дослідна робота.

Етапи технології роботи над кваліфікаційною роботою бакалавра. Вибір теми дослідження. Первісне ознайомлення з науковими джерелами. Визначення можливості дослідження теми. Первісне ознайомлення базою з емпіричних досліджень. Корегування та затвердження теми кваліфікаційної роботи. Розроблення попередньої структурно-логічної схеми дослідження, наукового апарату дослідження. Розроблення примірного плану роботи. Дослідження літератури, її конспектування. Розроблення структурно-логічної схеми теоретичних основ дослідження. Оброблення теоретичного матеріалу. Обговорення результатів з керівником. Написання розділу щодо теоретичних основ управління за темою роботи. Розроблення структурно-логічної схеми емпіричних досліджень. Проведення аналітичних досліджень за темою кваліфікаційної роботи. Написання аналітичного розділу та його обговорення із керівником. Розроблення структурно-логічної схеми оптимізаційного розділу кваліфікаційної роботи. Написання оптимізаційного розділу та його обговорення з керівником. Підготовка додатків. Узгодження розділів. Формулювання і написання висновків. Оформлення списку використаних джерел. Читання кваліфікаційної роботи керівником. Доопрацювання зауважень керівника. Перевірка роботи на плагіат. Перевірка на вимоги нормоконтролю. Проходження попереднього захисту на кафедрі. Заключне оформлення роботи. Публікація основних наукових результатів кваліфікаційної роботи. Апробація матеріалів кваліфікаційної роботи на наукових конференціях, симпозіумах, круглих столах і тощо. Оформлення відгуку керівника та зовнішньої рецензії. Підготовка доповіді на захисті. Підготовка презентації доповіді. Захист кваліфікаційної роботи.

4. Плани лекцій

Змістовний модуль 1. Загальні відомості про науку та наукові дослідження

Тема 1. Становлення і розвиток науки як системи знань

- 1.1. Сутність науки як системи знань. Її структура, завдання, функції.
- 1.2. Поняття і особливості наукового пізнання.
- 1.3. Наукове дослідження як форма розвитку науки.
- 1.4. Організаційно-правові засади науково-дослідної роботи.

Література: [2; 3; 6; 10; 11; 13; 14; 16; 18; 19].

Тема 2. Методика наукової роботи

- 2.1. Ієрархія побудови науки.
- 2.2. Теоретичні (методичні) основи науки.
- 2.3. Емпіричні основи науки.
- 2.4. Методи наукових досліджень, методики.

Література: [1; 4; 5; 11 – 13; 15; 20; 21; 23 – 29; 31].

Тема 3. Формування напрямів наукових досліджень.

- 3.1. Поняття наукового дослідження.
- 3.2. Загальна характеристика процесів наукового дослідження.
- 3.3. Формулювання теми, мети та завдань наукового дослідження.
- 3.4. Формулювання наукової гіпотези.
- 3.5. Технологія роботи з науковою літературою.

Література: [2; 4; 5; 15; 16; 20; 21; 24; 26 – 29; 31].

Змістовний модуль 2. Організація й управління науково-дослідною діяльністю

Тема 4. Організація науково-дослідної роботи студентів

- 4.1. Поняття наукової діяльності, її види.
- 4.2. Форми організації науково-дослідної діяльності.
- 4.3. Сутність наукового дослідження як форми існування та розвитку науки.
- 4.4. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.
- 4.5. Організація роботи з емпіричними та науково-теоретичними даними.
- 4.6. Моделювання в процесі наукових досліджень.

4.7. Ефективність науково-дослідних робіт: критерії та проблеми оцінки.

Література: [1; 4 – 6; 10 – 14; 16; 20; 24; 26; 28 – 31].

Тема 5. Результати наукових досліджень за участю студентів

5.1. Види та вимоги до результатів наукового дослідження.

5.2. Впровадження та використання результатів наукових досліджень.

5.3. Наукові, навчальні видання, наукові публікації.

5.4. Оприлюднення наукових результатів.

5.5. Кваліфікаційна робота бакалавра як індивідуальна робота науково-дослідного характеру.

5.6. Підготовка до захисту і захист кваліфікаційної роботи.

Література: [1; 4; 5; 7; 13; 15; 18; 22; 23; 25; 26; 30].

5. Плани практичних занять

Практичне заняття з навчальної дисципліни – це різновид аудиторного навчального заняття, метою якого є формування практичних вмінь та навичок студентів, спрямованих на виконання аналітичних розрахунків та формування відповідних висновків за визначеним напрямком наукових досліджень в фінансовій сфері.

Практичні заняття ґрунтуються на попередньо підготовленому методичному матеріалі, зокрема, сформованих практичних завданнях приблизно однакового ступеню складності, виконання яких студентами відбувається шляхом індивідуальної роботи.

Оцінки, отримані студентом за окремі практичні заняття враховуються при виставленні поточної модульної оцінки.

Вивчення дисципліни "Основи наукових досліджень" – передбачає проведення практичних занять за всіма темами, що входять до складу дисципліни. Тематика практичних занять наведена у табл. 6.

Таблиця 6

Перелік тем практичних занять

Тема	Тематика та зміст практичних занять	Кількість годин	Література
1	2	3	4

Змістовний модуль 1. Наукове мислення та наукове дослідження			
Тема 1. Становлення і розвиток науки як системи знань	Стан та перспективи розвитку фінансової науки на сучасному етапі. Інформаційне забезпечення НДРС.	2	[2; 3; 6; 10; 11; 13; 14; 16; 18; 19]
	Збір наукової інформації. Інформативно-комунікативні ресурси мережі Інтернет	2	
Тема 2. Методика наукової роботи	Інформаційне забезпечення НДРС. Збір наукової інформації. Інформативно-комунікативні ресурси мережі Інтернет	4	[1; 4; 5; 11 – 13; 15; 20; 21; 23 – 29; 31]
	Обґрунтування теми дослідження, формулювання мети, вибір об'єкта, предмета, постановка завдань з НДРС, формулювання наукових гіпотез	4	

Закінчення табл. 6

1	2	3	4
Тема 3. Формування напрямів наукових досліджень	Обґрунтування теми дослідження, формулювання мети, вибір об'єкта, предмета, постановка завдань з НДРС, формулювання наукових гіпотез	4	[2; 4; 5; 15; 16; 20; 21; 24; 26 – 29; 31]
Змістовний модуль 2. Організація й управління науково-дослідною діяльністю			
Тема 4. Організація науково-дослідної роботи студентів	Методика організації та оформлення наукової роботи студентів	4	[1; 4 – 6; 10; 11 – 14; 16; 20; 24; 26; 28 – 31]
Тема 5. Результати наукових досліджень студентів	Методика підготовки та оформлення наукової публікації та доповіді	14	[1; 4; 5; 7; 13; 15; 18; 22; 23; 25; 26; 30]

6. Плани лабораторних занять

Лабораторні заняття з навчальної дисципліни – це різновид аудиторного навчального заняття, метою якого є формування практичних вмінь та навичок студентів, спрямованих на виконання аналітичних розрахунків, моделювання з використанням ІТ-технологій та

формування відповідних висновків за визначеним напрямком наукових досліджень в фінансовій сфері.

Лабораторні заняття ґрунтуються на попередньо підготовленому методичному матеріалі, зокрема, сформованих лабораторних завданнях приблизно однакового ступеню складності, виконання яких студентами відбувається шляхом індивідуальної роботи за матеріалами зібраної інформації на виробничій практиці та в Інтернеті.

Оцінки, отримані студентом за окремі лабораторні заняття враховуються при виставленні поточної модульної оцінки.

Вивчення дисципліни передбачає проведення лабораторних занять за всіма темами, що входять до складу дисципліни. Тематика лабораторних занять наведена у табл. 7.

Таблиця 7

Перелік тем лабораторних занять

Тема	Тематика та зміст лабораторних занять	Кількість годин	Література
Змістовний модуль 1. Загальні відомості про науку та наукові дослідження			
Тема 1. Становлення і розвиток науки як системи знань	Використання функцій із середовища EXCEL для емпіричних досліджень в фінансовій сфері	2	[32; 34 – 38]
Тема 2. Методика наукової роботи	Прогнозування динаміки фінансового явища в середовищі EXCEL за темою НДРС	2	[32; 34 – 38]
	Моделювання інтегрального таксономічного показника за темою НДРС	2	[25; 32; 34 – 38]
Тема 3. Формування напрямів наукових досліджень. Колоквіум за змістовним модулем 1	Моделювання інтегрального таксономічного показника за темою НДРС	2	[25; 32; 34 – 38]
Змістовний модуль 2. Організація й управління науково-дослідною діяльністю			

Тема 4. Організація науково-дослідної роботи студентів	Побудова кореляційно-регресійних моделей в середовищі Statistica	6	[33; 34 – 38]
Тема 5. Результати наукових досліджень студентів	Підготовка презентації засобами Power Point	2	[32; 34 – 38]

7. Самостійна робота студента

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань фінансової сфери. Самостійна робота студента – форма організації навчального процесу, при якому заплановані завдання виконуються студентами під методичним керівництвом викладача, але без його особистої участі.

Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам: вивчення лекційного матеріалу, робота з вивчення рекомендованої викладачем літератури та додаткових літературних джерел, робота з матеріалами мережі Internet, вивчення основних термінів та понять з галузі наукових досліджень, підготовка до практичних, лабораторних занять, дискусій, роботи в малих групах, підготовка до проміжного та підсумкового контролю, контрольна перевірка кожним студентами особистих знань за питаннями для самостійного поглибленого вивчення та самоконтролю, робота над есе, підготовка та виконання індивідуального науково-дослідного завдання.

Для опанування матеріалу дисципліни окрім лекційних, практичних, лабораторних занять, тобто аудиторної роботи, значну увагу необхідно приділяти саме самостійній роботі. Це пов'язано з різноманітністю підходів, що використовуються в сучасній вітчизняній та закордонній

фінансовій науці та необхідністю ознайомлення з даними підходами студентів.

Крім того, за всіма темами, які визначені навчальним планом, передбачені лекції. Однак окремі питання, які входять до змісту дисципліни, досить стисло і оглядово розглядаються на лекціях, практичних заняттях, а тому потребують більш детального і глибокого вивчення. Індивідуальний план самостійної роботи студента представлено у табл. 8.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни, розташованими на сайті ХНЕУ ім. С. Кузнеця з персональних навчальних систем "Основи наукових досліджень".

Методичні матеріали для самостійної роботи студентів повинні передбачити можливість самоконтролю з боку студента. Для самостійної роботи студента також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна та періодична література.

Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу з дисципліни може виконуватись у бібліотеці, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також в домашніх умовах.

Таблиця 8

Індивідуальний план самостійної роботи студента

Тема	Види та форми СРС	Кількість годин	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності
1	2	3	4	5
Тема 1.	1. Підготовка до поточних аудиторних занять			
Становлення і розвиток науки як системи знань	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань, участь у форумі засобами ПНС. Вивчення питань стосовно стану та перспектив розвитку фінансової науки на сучасному етапі Підготовка звіту з лаб. роб	4	1, 2	Перевірка ДЗ Захист звіту

Тема 2. Методика наукової роботи	1. Підготовка до поточних аудиторних занять			
	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань, участь у форумі засобами ПНС. Вивчення питань стосовно методики наукової роботи. Підготовка звіту з лаб. роб.	8	3 – 6	Перевірка ДЗ Захист звіту
Тема 3. Формування напрямів наукових досліджень Колоквіум за змістовним модулем 1	1. Підготовка до поточних аудиторних занять			
	Написання теоретичних основ дослідження за темою НДРС Підготовка звіту з лаб. роб.	4	7, 8	Перевірка ДЗ Захист звіту
	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань, участь у форумі засобами ПНС. Вивчення питань стосовно методики наукової роботи. Підготовка до контрольної роботи			Перевірка ДЗ

Закінчення табл. 8

1	2	3	4	5
Тема 4. Організація науково-дослідної роботи студентів	1. Підготовка до поточних аудиторних занять			
	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань, участь у форумі засобами ПНС. Вивчення питань стосовно методики наукової роботи. Підготовка звіту з лаб. роб.	4	9, 10	Перевірка ДЗ Захист звіту
Тема 5. Результати наукових досліджень	1. Підготовка до поточних аудиторних занять			
	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за	20	11 – 17	Перевірка ДЗ

студентів	заданою тематикою. Виконання практичних завдань, участь у форумі засобами ПНС, підготовка презентації Підготовка звіту з лаб. роб. Підготовка аналітичного завдання за темою НДРС. Підготовка до колоквиуму			Захист звіту. Перевірка завдання. Здача колоквиуму
-----------	--	--	--	--

У необхідних випадках ця робота проводиться відповідно до заздалегідь складеного графіку, що гарантує можливість індивідуального доступу студента до потрібних дидактичних засобів. Графік доводиться до відома студентів на початку поточного семестру.

Самостійна робота над дисципліною повинна бути систематичною впродовж усього навчального року, відповідним комплексом заходів забезпечити регулярну і ефективну самостійну роботу студентів над вивченням дисципліни.

Зворотній зв'язок дозволяє викладачу своєчасно отримати інформацію про ступінь засвоєння студентами програмного матеріалу, допомагає отримати додатковий матеріал, який характеризує індивідуальні властивості кожного студента, що позитивно впливає на об'єктивність підсумкової оцінки знань студентів.

Основними формами організації контролю за самостійною роботою студентів є: поточний контроль знань студентів, модульний контроль знань, семестровий контроль, тестування, аналіз індивідуальних та групових завдань, вирішення учбово-дослідних завдань, аналіз графічного матеріалу, прослуховування реферативних виступів, обговорення окремих проблем, визначених самостійною роботою. Особливе значення для здійснення контролю за виконанням студентами самостійної роботи мають консультації.

Перелік питань для самостійного опрацювання наведено нижче.

Змістовний модуль 1. Загальні відомості про науку та наукові дослідження

Тема 1. Становлення і розвиток науки як системи знань

1. Наука як соціальний інститут.
2. Поняття, зміст і функції науки.
3. Розвиток науки та її структура.
4. Державне регулювання та управління у сфері наукової діяльності в Україні.

Теми есе

1. Закономірності і тенденції розвитку науки.
 2. Інновації в сучасній науці.
 3. Актуальні проблеми науки XXI століття.
 4. Наука як форма підвищення кваліфікації.
 5. Сучасні пріоритетні напрями наукових досліджень в сфері фінансів.
 6. Основні напрями наукової діяльності в галузі фінансів.
 7. Інноваційні структури й форми організації науково-дослідної діяльності.
 8. Особливості творчої праці у дослідницькій діяльності.
 9. Організація праці та її планування у наукових дослідженнях.
 10. Нормативно-правові акти з питань наукової діяльності.
 11. Організація наукових досліджень у наукових і навчальних установах.
 12. Науковий процес і критерії наукової діяльності у ВНЗ.
 13. Наукові кадри та їх атестація в Україні.
- Література: [2; 3; 6; 10; 11; 13; 14; 16; 18; 19].

Тема 2. Методика наукової роботи

Питання для самостійного поглибленого вивчення

1. Наукові знання і закони науки.
2. Методи конструювання наукових законів: абстрагування, вербалізація, ідеалізація, логіка, теоретичні та гіпотетичні конструкти.
3. Побудова теоретичних основ дослідження.
4. Побудова емпіричних основ дослідження.
5. Методи дослідження фінансових процесів.

Теми есе

1. Яке мають місце тенденції розвитку наукового знання в області організації й управління складними системами.

2. Необхідність методичної підготовки висококваліфікованих фінансових аналітиків.

3. Сутність наукової теорії.

4. Роль і значення системи категорій і понять у теорії

5. Теоретична база наукового дослідження.

6. Емпірична база наукового дослідження.

7. Аналіз рівня наукового дослідження з обраної тематики.

8. Поняття методів наукового пізнання.

9. Співвідношення науки і практики на сучасному етапі.

10. Співвідношення наукового та повсякденного пізнання.

11. Закони природи і закони науки. Класифікація законів науки.

12. Закони науки та наукові передбачення.

13. Теорія науки та її роль у пізнанні явищ в сфері фінансів.

14. Методи емпіричного дослідження.

15. Методи теоретичного дослідження.

16. Співвідношення науки і практики в галузі фінансів на сучасному етапі.

17. Аналіз і синтез.

18. Індукція і дедукція.

19. Загальнонаукові методи.

20. Частково-наукові методи.

21. Спеціально-наукові методи.

22. Основні підходи до дослідження економічних систем.

23. Особливості міждисциплінарного теоретико-множинного підходу.

24. Системний підхід: основні принципи, можливості, недоліки.

25. Еволюціонізм як один з результативних дослідницьких підходів.

26. Синергетика як системоутворюючий компонент пізнання організації і її фінансової підсистеми.

Література: [1; 4; 5; 11 – 13; 15; 20 – 29; 31].

Тема 3. Формування напрямів наукових досліджень

Питання для самостійного поглибленого вивчення

1. Що перетворює дослідницьку діяльність в наукове дослідження?

2. Процес отримання нового достовірного знання про досліджувану предметну область фінансової системи.
3. Логічна послідовність етапів наукового дослідження.
4. В чому полягає різниця між науковою і прикладною проблемою.
5. Попередній етап наукових досліджень (вибір теми, постановка проблеми, вибір джерел).
6. Висунення наукової гіпотези та стадії її розвитку.
7. Пошукова робота в процесі наукового дослідження.
8. Технологія роботи з науковою літературою.
9. Як співвідносяться предмет і об'єкт дослідження. Наведіть приклади.
10. Сутність наукового результату. Вимоги до наукового результату.
11. Як підтвердити достовірність, новизну та корисність наукового результату.

Теми есе

1. Джерела наукового мислення.
 2. Формулювання наукової проблеми, мети і завдань наукового дослідження.
 3. Прикладна і наукова проблема.
 4. Співвідношення між об'єктом і предметом дослідження.
 5. Факт, гіпотеза, теорія, концепція, парадигма
 6. Висунення наукової гіпотези та її обґрунтування.
 7. Формування методики і робочого плану дослідження.
 8. Етапи роботи з науковою літературою процесі наукового дослідження.
- Література: [2; 4; 5; 15; 16; 20; 21; 24; 26 – 29;, 31].

Змістовний модуль 2. Організація науково-дослідної роботи студентів

Тема 4. Організація науково-дослідної роботи студентів

Питання для самостійного поглибленого вивчення

1. Форми організації наукових досліджень.

2. Принципи побудови методик наукових досліджень.
3. Організація і послідовність проведення наукових досліджень.
4. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.
5. Організація роботи з науково-теоретичними і емпіричними даними.
6. Складові наукового дослідження.
7. Робота над текстом наукового дослідження.
8. Правила оформлення посилань.

Теми есе

1. Специфіка наукової діяльності.
 2. Сутність, принципи, шляхи й засоби інтенсифікації наукової діяльності.
 3. Інтенсифікація наукової діяльності.
 4. Дослідницька діяльність: стан, проблеми, шляхи її вдосконалювання.
 5. Дослідницька діяльність студентів: стан, проблеми, шляхи її вдосконалювання.
 6. Оформлення заявок на участь у гранті й на патент на винахід: досвід, проблеми, шляхи їхнього рішення.
 7. Аналіз наукових досліджень за обраною проблемою.
 8. Складні системи, особливості й характерні риси, властивості.
 9. Науково-дослідницька діяльність студентів, її види та форми.
 10. Опишіть образ майбутньої успішної науково-дослідної організації в фінансовій сфері.
 11. Розроблення методики дослідження як сукупності методів, способів, прийомів доцільного виконання будь-якої роботи.
- Література: [1; 4 – 6; 10 – 14; 16; 20; 24; 26; 28 – 31].

Тема 5. Результати науково-дослідної роботи студентів

Питання для самостійного поглибленого вивчення

1. Результати наукових досліджень та їх класифікація.
2. Особливості форм наукових праць.
3. Оформлення результатів наукового дослідження.
4. Особливості підготовки статті і тез доповіді.

5. Рекомендації до написання наукових текстів.
6. Вимоги до друку рукописів.
7. Підготовка наукових публікацій.
8. Структура реферату та його написання.
9. Підготовка доповіді та тез доповіді.
10. Підготовка презентації доповіді.

Теми есе

1. "П'ятиречення" як основа аргументаційних планів наукових текстів.
 2. Мова та стиль наукового мовлення.
 3. Принципи наукової праці.
 4. Графічний спосіб викладання ілюстративного матеріалу.
- Література: [1; 4; 5; 7; 13; 15; 18; 22; 23; 25; 26; 30].

8. Контрольні запитання для самодіагностики

Змістовний модуль 1. Загальні відомості про науку та наукові дослідження

Тема 1. Становлення і розвиток науки як системи знань

1. Розкрийте сутність науки.
 2. Охарактеризуйте сутність та специфіку наукової діяльності.
 3. Назвіть основні завдання і функції науки.
 4. Розкрийте поняття і особливості наукового пізнання.
 5. Охарактеризуйте взаємозв'язок науки і практики.
 6. Що таке наукове дослідження і в чому полягає загальна схема наукових досліджень.
 7. Сформулюйте організаційно-правові засади науково-дослідної роботи.
 8. Дайте характеристику державного регулювання та управління у сфері наукової діяльності в Україні.
- Література: [2; 3; 6; 10; 11; 13; 14; 16; 18; 19]..

Тема 2. Методика наукової роботи

1. Наведіть ієрархію побудови науки як системи знань.

2. Дайте визначення поняття знання та його функції.
 3. Охарактеризуйте теоретичні (методичні) основи науки.
 4. Охарактеризуйте емпіричні основи науки.
 5. Дайте визначення поняття методів наукових досліджень.
 6. Наведіть класифікацію методів наукових досліджень.
 7. Наведіть класифікацію наукових досліджень.
- Література: [1; 4; 5; 11 – 13; 15; 20; 21; 23 – 29; 31].

Тема 3. Формування напрямів наукових досліджень.

1. Дайте характеристику наукових результатів фундаментальних досліджень, науково-прикладних результатів розробок.
 2. Визначте сутність як частини наукового дослідження.
 3. Опишіть технологію інформаційного пошуку в наукових дослідженнях.
 4. Дайте характеристику науковій інформації та її організації.
 5. Опишіть методичку роботи з науковою літературою та наведіть стандартні операції професійного виконання інформаційно-пошукової роботи.
 6. Охарактеризуйте систему джерел наукової інформації.
- Література: [2; 4; 5; 15; 16; 20; 21; 24; 26 – 29; 31].

Змістовний модуль 2. Організація науково-дослідної роботи студентів

Тема 4. Організація науково-дослідної роботи студентів

1. Визначте сутність поняття та процесу наукового дослідження.
2. Наведіть класифікацію наукових досліджень.
3. Дайте характеристику основним етапами наукових досліджень.
4. Охарактеризуйте організацію роботи з емпіричними та науково-теоретичними даними.
5. Опишіть технологію пошуку джерельної бази дослідження.
6. Дайте характеристику фактичного матеріалу дослідження та опишіть технологію його збору для дослідження.
7. Наведіть класифікацію експериментів.

8. Охарактеризуйте моделювання як спосіб пізнання.
9. Опишіть процес моделювання за етапами.
10. Наведіть класифікацію моделей.
11. Опишіть форми і методи впровадження і використання результатів досліджень.

Література: [1; 4 – 6; 10 – 14; 16; 20; 24; 26; 28 – 31].

Тема 5. Результати наукових досліджень студентів

1. Наведіть характеристику та систематизацію результатів наукових досліджень.
 2. Опишіть як здійснюється виклад результатів дослідження.
 3. Наведіть особливості різних форм наукових праць: тези доповідей, наукові статті, звіту, монографії, дисертації.
 4. Опишіть структуру та етапи підготовки наукового твору.
 5. Наведіть структуру звіту про науково-дослідну роботу (НДР).
 6. Назвіть загальні вимоги й правила оформлення звіту про НДР
 7. Наведіть характеристику жанрів навчальних видань.
 8. Наведіть характеристику наукових видань: реферату, тези, наукової статті, наукового звіту.
 9. Охарактеризуйте особливості написання наукових статей та монографій.
 10. Опишіть особливості підготовки публікацій, рефератів, доповідей.
- Література: [1; 4; 5; 7; 13; 15; 18; 22; 23; 25; 26; 30].

9. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за відповідним графіком у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, есе; перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Індивідуально-консультативна робота з теоретичної частини дисципліни проводиться у вигляді:

- 1) індивідуальних консультацій (запитання-відповідь стосовно проблемних питань теоретичного матеріалу дисципліни);
- 2) групових консультацій (розгляд типових прикладів, практики впровадження та використання нових методів та методик).

Індивідуально-консультативна робота з практичної частини дисципліни проводиться у вигляді:

1) індивідуальних консультацій (розгляд творчих завдань, стосовно яких виникли запитання);

2) групових консультацій (розгляд творчих ситуацій, які потребують колективного обговорення).

Індивідуально-консультативна робота з метою комплексного оцінювання засвоєння студентом програмного матеріалу проводиться у вигляді індивідуального захисту самостійних та індивідуальних завдань; підготовки доповідей для виступу на науковому семінарі, підготовки доповідей (тез доповідей) для виступу на науковій конференції; підготовки статей для публікації в наукових виданнях і оприлюднення результатів досліджень.

10. Методики активізації процесу навчання

Одна з вимог до сучасної вищої школи – студенти повинні опанувати не тільки програму комплексу навчальних дисциплін, але і модель дії спеціаліста в тій чи іншій сфері професійної діяльності (ситуації).

Для відпрацювання такої узагальненої моделі дії спеціаліста, а також найбільш типових ситуацій майбутньої професійної діяльності, використовуються різні форми активного навчання. До них належать комплексні контрольні завдання, ситуаційні задачі, аналіз конкретних виробничих ситуацій, ділові ігри, різноманітні форми науково-дослідної та індивідуальної роботи студентів.

Хоча перелічені методи відрізняються як формою проведення занять, так і завданнями, які необхідно вирішувати в навчальному процесі, вони мають спільні цілі:

активізувати сприйняття матеріалу в навчальному процесі;

відтворити реальні професійні ситуації та фрагменти майбутньої професійної діяльності;

прищепити навички творчого аналізу фактичного матеріалу;

виховати системне мислення, що включає комплексне розуміння ситуації, що склалася;

прищепити навички самостійного (або колективного) опрацювання рішень з проблемних питань;

оволодіти методами моделювання ситуацій, наслідків прийняття рішень, здійснення дій.

Крім того, окремі методи активного навчання (комплексні контрольні завдання, ситуаційні задачі, ділові ігри та ін.) можуть виконувати не тільки навчальну функцію, але і контрольню-перевіркову. Вони можуть використовуватись для поточної атестації студентів (оцінки ступеня засвоєння окремих блоків тем); для підсумкового стану вивчення курсу (при проведенні заліків, іспитів) та для перевірки підготовленості студентів до вирішення професійних завдань і виконання функцій, передбачених кваліфікаційними вимогами (комплексні контрольні кваліфікаційні завдання).

Вибір конкретних форм і методів активного навчання здійснюється, виходячи із структури і змісту навчальної дисципліни, конкретних цілей та завдань навчання. Як правило, використання активних методів навчання здійснюється після опрацювання типових методик і застосування традиційних форм навчання – розв'язання типових задач, проведення традиційних семінарських і практичних занять.

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни наведено у табл. 9.

Таблиця 9

Освітні технології активізації процесу навчання

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
Тема 1. Становлення і розвиток науки як системи знань	Кейс "Наука як система знань "

Закінчення табл. 9

1	2
Тема 2. Методика наукової роботи	Міні-лекція "Методичні основи науки". Мозкові атаки щодо вибору емпіричних методів дослідження за темою
Тема 3. Формування напрямів наукових досліджень	Семінар-дискусія з питання формування напрямів наукових досліджень
Тема 4. Організація науково-дослідної роботи студентів	Проблемна лекція з питання вибору теми наукового дослідження. Ділова гра "Складання плану наукової роботи". Презентація результатів роботи в малих групах

<p>Тема 5. Результати наукових досліджень студентів</p>	<p>Проблемна лекція "Підготовка до публікації наукової статті". Презентації кращих докладів за темою дослідження. Міні-лекція "Зміст і структура бакалаврської роботи та відображення в ній навчально-дослідних результатів". Рольові ігри з захисту наукових результатів за темою бакалаврської роботи</p>
---	---

11. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів

Для оцінки роботи студента протягом семестру підсумкова рейтингова оцінка розраховується як сума оцінок за різні види занять та контрольні заходи (табл. 10).

Максимальна рейтингова оцінка за вивчення дисципліни в семестрі – 100 балів.

Накопичувальна рейтингова система оцінювання

Тиждень	Години		Форми навчання		Оцінка рівня сформованості компетентностей		
					Форми контролю	Макс. бал	
1	2	3	4		5	6	
Змістовний модуль 1. Загальні відомості про науку та наукові дослідження							
36 1 – 2	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Становлення і розвиток науки як системи знань	Робота на лекції	0,5	
		2	Практичне заняття	Практ. з. № 1. Стан та перспективи розвитку фінансової науки на сучасному етапі	Активна робота під час практичного заняття	0,3	
		2	Практичне заняття	Практ. з. № 2. Інформаційне забезпечення НДРС. Збір наукової інформації. Інформативно-комунікативні ресурси мережі Інтернет	Робота під час практичного заняття	0,3	
		2	Лабораторне заняття	Лаб. р. № 1. Використання функцій із середовища EXCEL для емпіричних досліджень в фінансовій сфері	Активна участь під час виконання лабораторного заняття	1	
	СРС	4		Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань, участь у форумі засобами ПНС. Вивчення питань стосовно стану та перспектив розвитку фінансової науки на сучасному етапі	Перевірка ДЗ	0,4
					Підготовка звіту з лаб. р.	Захист звіту	1

1	2	3	4	5	6	7	
37	3-6	Ауд.	4	Лекція	Тема 2. Методика наукової роботи	Робота на лекції	1
			4	Практичне заняття	Практ. з. № 2. Інформаційне забезпечення НДРС. Збір наукової інформації. Інформативно-комунікативні ресурси мережі Інтернет	Активна участь у виконанні практичних завдань, підготовка есе	1,6
			4	Практичне заняття	Практ. з. № 3. Обґрунтування теми дослідження, формулювання мети, вибір об'єкта, предмета, постановка завдань з НДРС, формулювання наукових гіпотез	Активна участь у виконанні практичних завдань, презентація структурно-логічної схеми дослідження за темою НДРС	5,6
			2	Лабораторне заняття	Лабор. р. № 2. Прогнозування динаміки фінансового явища в середовищі EXCEL за темою НДРС	Активна участь під час виконання лабораторного завдання	1
			2	Лабораторне заняття	Лабор. р. № 3. Моделювання інтегрального таксономічного показника за темою НДРС	Активна участь під час виконання лабораторного завдання	1
	СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань, участь у форумі засобами ПНС. Вивчення питань стосовно методики наукової роботи		Перевірка ДЗ	0,8
				Підготовка звіту з лаб. р.		Захист звіту	2

Продовження табл. 10

1	2	3	4	5	6	7	
7 – 8	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Формування напрямів наукових досліджень Колоквіум за змістовним модулем 1	Робота на лекції, контрольна робота	5,5	
		4	Практичне заняття	Практ.з. № 3. Обґрунтування теми дослідження, формулювання мети, вибір об'єкта, предмета, постановка завдань з НДРС, формулювання наукових гіпотез	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,6	
		2	Лабораторне заняття	Лабор. р. № 3. Моделювання інтегрального таксономічного показника за темою НДРС	Активна участь під час виконання лабораторного завдання	1	
	СРС	4	Підготовка до занять	Написання теоретичних основ дослідження за темою НДРС	Перевірка ДЗ	10	
				Підготовка звіту з лаб. р.	Захист звіту	1	
				Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань, участь у форумі засобами ПНС. Вивчення питань стосовно методики наукової роботи	Перевірка ДЗ	0,4	
				Підготовка до контрольної роботи			
	Змістовний модуль 2. Організація науково-дослідної роботи студентів						
	9 – 10	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Організація науково-дослідної роботи студентів	Робота на лекції	0,5
			4	Практичне заняття	Практ. з. № 4. Методика організації та оформлення наукової роботи студентів	Активна участь у виконанні практичних завдань, презентація теоретичних основ дослідження за темою	5,6

					НДРС	
		2	Лабораторне заняття	Лабор. р. № 4. Підготовка презентації засобами Power Point	Участь у лабораторних заняттях	1

Продовження табл. 10

69

1	2	3	4	5	6	7
	СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань, участь у форумі засобами ПНС. Вивчення питань стосовно методики наукової роботи	Перевірка ДЗ	0,4
				Підготовка звіту з лаб. р.	Захист звіту	1
11 – 17	Ауд.	8	Лекція	ТЕМА 5. Результати наукових досліджень студентів	Робота на лекції	2
		14	Практичне заняття	Практ.з. № 5. Методика підготовки та оформлення наукової публікації та доповіді	Активна участь у виконанні практичних завдань	2,1
		6	Лабораторне заняття	Лабор. р. № 5. Побудова кореляційно-регресійних моделей в середовищі Statistica	Активна участь у лабораторних заняттях	3
	СРС	20	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань, участь у форумі засобами ПНС, підготовка презентації	Перевірка ДЗ	6,4
				Підготовка звіту з лаб. р.	Захист звіту	3

			Підготовка аналітичного завдання за темою НДРС	Перевірка завдання	10
			Підготовка до колоквіуму	Здача колоквіуму	30

Всього годин

100

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів Університету в систему оцінювання за шкалою ECTS конвертується в підсумкову оцінку за шкалою ECTS (табл. 1).

Таблиця 11

**Переведення показників успішності знань студентів
в систему оцінювання за шкалою ECTS**

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
(A)	90 – 100 балів	5 – відмінно
(B)	82 – 89 балів	4 – добре
(C)	74 – 81 бал	
(D)	64 – 81 бал	3 – задовільно
(E)	60 – 63 бали	
(FX)	35 – 59 бали	2 – незадовільно (потрібне повторне перескладання)
F	1 – 34 бали	2 – незадовільно (необхідне повторне вивчення дисципліни)

12. Рекомендована література

12.1. Основна

1. Абрамов В. І. Методологія системного підходу та наукових досліджень : навч.-метод. посібн. для самост. вивч. дисц. / В. І. Абрамов, В. Х. Арутюнов. – К. : КНЕУ, 2005. – 178 с.

2. Афанасьев В. Г. Наука, техника, человек: Философские проблемы / В. Г. Афанасьев. – М. : Наука, 1984. – 446 с.

3. Будко В. В. Философия науки : учебн. пособ. / В. В. Будко. – Х. : Консум, 2005. – 268 с.

4. Грушко И. М. Основы научных исследований / И. М. Грушко, В. М. Сиденко. –3-е изд., перераб. и доп. – Х. : Вища школа, 1983. – 224 с.

5. Основы научных исследований : учебник для технических вузов / под ред. В. И. Крутова, В. В. Попова. – М. : Высшая школа, 1989. – 400 с.

6. Про авторське право та сумісні права : Закон України від 23.12.93// Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – Ст. 64.

7. Про вищу освіту : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 20. – Ст. 134.

8. Про доступ до публічної інформації : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32. – Ст. 314.
9. Про інформацію : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.
10. Про науково-технічну інформацію : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 33. – Ст. 345.
11. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України // Урядовий кур'єр. – 1998. – № 52.
12. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 48. – Ст. 253.
13. Про Міністерство освіти і науки України : Указ Президента України від 7 червня 2000 р. № 773/2000 // ВВР. – 2000.
14. Про Положення про порядок надання грантів Президента України для підтримки наукових досліджень молодих учених : Указ Президента України " від 24 грудня 2002 р. № 1210/2002 // ВВР. – 2002.

12.2. Додаткова

15. Белоусова О. А. Основы научных исследований / О. А. Белоусова. – Челябинск : ЧГУ, 2002. – 138 с.
16. Быков В. В. Методы науки / В. В. Быков. – М. : Мысль, 1974. – 215 с.
17. Варфоломеева Ю. А. Интеллектуальная собственность в условиях инновационного развития / Ю. А. Варфоломеева. – М. : "Ось-89", 2006. – 144 с.
18. Вернадский В. И. О науке / В. И. Вернадский. – Дубна : Изд. центр "Феникс". Т. 1 : Научное знание. Научное творчество. Научная мысль. – 1997. – 575 с.
19. Гегель Г. В. Ф. Соч. в 3 т. Т. 1. Наука логики / Г. В. Ф. Гегель. – М. : Мысль, 1971. – 501 с.
20. Глущенко И. М. Основы научных исследований / И. М. Глущенко, А. Е. Пинскер, О. И. Полянчиков и др. – К. : Вища школа, 1983. – 158 с.
21. Дудченко А. А. Основы научных исследований : учебн. пособ. / А. А. Дудченко, Я. А. Дудченко, Т. А. Примак ; под ред. А. А. Дудченко. – К. : Т-во "Знання", КОО, 2000. – 114 с.
22. Знахур С. В. Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт навчальної дисципліни "Інтелектуальна обробка інформації" / С. В. Знахур, І. Г. Конюшенко, П. А. Шарий та ін. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2006. – 200 с.
23. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових

досліджень : курс лекцій / О. В. Кустовська. – Тернопіль : Економічна думка, 2005. – 124 с.

24. Лудченко А.А. Основы научных исследований : учебн. пособ. / А. А. Лудченко, Я. А. Лудченко, Т. А. Примак ; под ред. А. А. Лудченко. – К. : Т-во "Знання", КОО, 2000. – 114 с.

25. Плюта В. Сравнительный многомерный анализ в экономических исследованиях: методы таксономии и факторного анализа / В. Плюта. – М. : Статистика, 1980. – 176 с.

26. Пушкарь А. И. Основы научных исследований и организация научно-исследовательской деятельности / А. И. Пушкарь, Л. В. Потрашкова. – Х. : ИД "ИНЖЭК", 2008. – 280 с.

27. Сабитов Р. А. Основы научных исследований / Р. А. Сабитов. – Челябинск : ЧГУ, 2002. – 138 с.

28. Сиденко В. М. Основы научных исследований / В. М. Сиденко, И. М. Грушко. – Х. : Вища школа, 1979. – 200 с.

29. Чкалова О. Н. Основы научных исследований / О. Н. Чкалова. – К. : Вища школа, 1978. – 120 с.

30. Шестак В. П. Научно-исследовательская работа студентов: проблемы и решения / В. П. Шестак, И. А. Мосичева, Н. В. Скибицкий. – М. : Изд. МЭИ, 2006. – 200 с.

31. Шкляр М. Ф. Основы научных исследований : учеб. пособ. / М. Ф. Шкляр. – М. : Дашков и К^о, 2007. – 243 с.

12.3. Ресурси мережі Інтернет

32. Набор ресурсов Office для Microsoft Office 2010. Корпорация Майкрософт [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://download.microsoft.com/download/9/7/6/976EAC2A-92C6-4E98-BD05-15D9A114F744/ORKOverviewRU.pdf>.

33. STATISTICA: Руководство пользователя. STATISTICA: обзор методов анализа и. руководство пользователя [Электронный ресурс]. – Режим доступа : gendocs.ru/docs/2/1319/conv_1/file1.pdf.

34. Сайт Державного комітету статистики України. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

35. Сайт Міністерства економіки України. – Режим доступу : www.me.gov.ua.

36. Сайт Національного банку України. – Режим доступу : www.bank.gov.ua.

37. Система розкриття інформації на фондовому ринку України. – Режим доступу : www.smida.gov.ua.

38. Сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу : www.minfin.gov.ua.

Зміст

Вступ	3
1. Кваліфікаційні вимоги до студентів	4
2. Тематичний план навчальної дисципліни	11
3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами	12
4. Плани лекцій	16
5. Плани практичних занять	18
6. Плани лабораторних занять	19
7. Самостійна робота студента	20
8. Контрольні запитання для самодіагностики	28
9. Індивідуально-консультативна робота	31
10. Методики активізації процесу навчання	31
11. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів	33
12. Рекомендована література	38
12.1. Основна	38
12.2. Додаткова	39
12.3. Ресурси мережі Інтернет	40

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ"
для студентів напряму підготовки
6.030508 "Фінанси і кредит"
денної форми навчання**

Укладач **Журавльова** Ірина Вікторівна

Відповідальний за випуск **Журавльова І. В.**

Редактор **Бутенко В. О.**

Коректор **Бутенко В. О.**

План 2014 р. Поз. № 24 ЕВ. Обсяг 42 стор.

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк № 481 від 13.06.2001 р.